

Chương IV
BƯỚC NGOẶT LỊCH SỬ Ở ĐẦU THẾ KỈ X

Bài 26
CUỘC ĐẤU TRANH GIÀNH QUYỀN TỰ CHỦ
CỦA HỌ KHÚC, HỌ DƯƠNG

1. Khúc Thừa Dụ dựng quyền tự chủ trong hoàn cảnh nào ?

Từ cuối thế kỉ IX, ở Trung Quốc, nhiều cuộc khởi nghĩa nông dân đã nổ ra (đỉnh cao là cuộc khởi nghĩa Hoàng Sào). Nhà Đường suy yếu. Lợi dụng thời cơ đó, Khúc Thừa Dụ đã tập hợp nhân dân nổi dậy.

Khúc Thừa Dụ quê ở Hồng Châu (Ninh Giang - Hải Dương), thuộc một dòng họ lớn lâu đời. Ông sống khoan hoà, hay thương người, được dân chúng mến phục.

Giữa năm 905, *Tiết độ sứ*⁽¹⁾ An Nam là Độc Cô Tổn bị giáng chức. Khúc Thừa Dụ, được sự ủng hộ của nhân dân, đã đánh chiếm Tống Bình rồi tự xưng là Tiết độ sứ, xây dựng một chính quyền tự chủ.

Đầu năm 906, vua Đường buộc phải phong Khúc Thừa Dụ làm Tiết độ sứ An Nam đô hộ.

Theo em, việc vua nhà Đường phong Khúc Thừa Dụ làm Tiết độ sứ có ý nghĩa gì ?

Khúc Thừa Dụ làm Tiết độ sứ được hai năm thì mất (907), con trai là Khúc Hạo lên thay. Khúc Hạo quyết định xây dựng đất nước tự chủ theo đường lối “Chính sự cốt chuộng khoan dung, giản dị, nhân dân đều được yên vui”. Ông đã làm được nhiều việc lớn : đặt lại các khu vực hành chính, cử người trông coi mọi việc đến tận xã ; xem xét và định lại mức thuế, bãi bỏ các thứ lao dịch của thời Bắc thuộc ; lập lại sổ hộ khẩu...

Những việc làm của Khúc Hạo nhằm mục đích gì ?

(1) *Tiết độ sứ* : chức quan cai quản một đơn vị hành chính lớn gồm nhiều châu, quận.

2. Dương Đình Nghệ chống quân xâm lược Nam Hán (930 - 931)

Bấy giờ ở Quảng Châu, có viên Tiết độ sứ là Lưu Ẩn, nhân nhà Đường đổ, đã chiếm thêm được một số châu ở Hoa Nam, liên kết với nước Nam Chiếu (Vân Nam, Trung Quốc), dần dần trở nên cường thịnh. Năm 910, Lưu Ẩn chết, em là Lưu Nham lên thay. Năm 917, được sự ủng hộ của bọn quan lại nhà Đường cũ ở đây, Lưu Nham tự xưng hoàng đế, thành lập nước Nam Hán.

Nhận thấy nhà Nam Hán có ý định xâm lược nước ta, Khúc Hạo gửi con trai mình là Khúc Thừa Mĩ sang làm con tin.

Khúc Hạo gửi con trai mình sang nhà Nam Hán làm con tin nhằm mục đích gì ?

Năm 917, Khúc Hạo mất, Khúc Thừa Mĩ lên thay. Tiếp tục sự nghiệp của cha, Khúc Thừa Mĩ đã cử sứ sang thần phục nhà Hậu Lương và được vua Lương phong cho chức Tiết độ sứ.

Mùa thu năm 930, quân Nam Hán đánh sang nước ta.

Hình 54 - Lược đồ : Kháng chiến chống quân Nam Hán lần thứ nhất (930 - 931)

Khúc Thừa Mĩ chống cự không nổi, bị bắt đem về Quảng Châu. Nhà Nam Hán nhân đó cử Lý Tiến làm Thứ sử Giao Châu, đặt cơ quan đô hộ ở Tống Bình (Hà Nội).

Năm 931, một tướng cũ của Khúc Hạo là Dương Đình Nghệ được tin, đã đem quân từ Thanh Hoá ra Bắc bao vây, tấn công thành Tống Bình.

Dương Đình Nghệ quê ở làng Giàng (Thiệu Dương, Thiệu Hoá, Thanh Hoá), là một hào trưởng⁽¹⁾ ở Ái Châu (Thanh Hoá). Là người thuộc dòng họ lớn, ông nuôi 3.000 "con nuôi" đều lấy họ Dương.

Quân Nam Hán lo sợ vội cho người về nước cầu cứu. Viện binh của địch chưa đến nơi thì Dương Đình Nghệ đã chiếm được Tống Bình và chủ động đón đánh quân tiếp viện. Quân tiếp viện của giặc vừa đến đã bị đánh tan tác. Tướng chỉ huy của chúng bị giết tại trận.

Sau khi đánh tan quân Nam Hán, Dương Đình Nghệ tự xưng là Tiết độ sứ, tiếp tục xây dựng nền tự chủ.

Dựa vào lược đồ, em hãy trình bày diễn biến cuộc kháng chiến chống quân Nam Hán của Dương Đình Nghệ.

CÂU HỎI

1. Họ Khúc đã giành lại độc lập cho đất nước như thế nào và làm được những gì để củng cố quyền tự chủ ?
2. Cuộc kháng chiến chống quân Nam Hán xâm lược lần thứ nhất của Dương Đình Nghệ thắng lợi có ý nghĩa gì ?